

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPART KOZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Demagógia a trón előtt.

Debreczen, június 6.

Ha valaki nyakasságot és keményfejséget akar tanulni, a csehekhez járjon iskolába, a kik egy rövid fél év alatt immár másodsor tanusítottak a trón lépcsői előtt oly magaviseletet, mely a köteles tisztelet nélkül van és szorosán a tiszteletlenség határán mozog. Az első, a ki a trón lépcsői előtt tulságosan tele szájjal beszélt, Stranski delegátus volt tavaly s az idén Pacak delegátus vette magának ezt a kétes bátorságot, szintén ama nemzet fia, melynek hősiessége a nyelvben van és csak ezzel képes bizonyítani olympusi vitézségét. A csehek nemcsak kemény fejjel rohannak a kemény falnak, hanem kemény szavakkal is, melyek a nép előtt bizonyos demagógságot biztosítanak, de a trón zsámolya előtt rut tiszteletlenséget jelentenek.

Reánk, magyarokra nézve nem lehet közönyös, ha egy Pacak delegátus Magyarország királyát magyar székvárosában vakmerő szavakkal aposztrofálja s oly nyakassággal akarja legyőzni, melyhez foghatót keresni kell a történelemben; de csak ez az egy mozzanat, hogy t. i. ez a kellemetlenség Ő Felségével Budapesten történt, bánt bennünket magyarokat és indít bennünket, annak sajnálatára, hogy nem részesíthetjük ezeket a

hősöket magukviseletének megfelelő jutalomban.

Különbén csak annyiban érint bennünket a cseh konokság, hogy végre magának Ő Felségének kell meggyőződnie, hogy a züllött, önmagában összeesett és összeomlással fenyegető, külön érdekek által széthuzó osztrák érdekek által széthuzó osztrák állami konglomerátumot csak Magyarországból lehet megfelelőleg kormányozni és összetartani. *A monarchia és a dinasztia legerősebb támasza Budapesten van.* és Magyarországnak, mint államfentartó tényezőnek nem épen hegemoniáját, hanem superioritását ha nem is kijelenteni, de bizonyára érthetően dokumentálni kell.

Az a külföld — mely az osztrák-magyar monarchia viszonyait alaposan ismeri — már régóta Budapesten keresi ezt a súlypontot és csak a régi gyakorlat, a régi fény és a régi szokás az, ami Ő Felségét felette nagy konzervativizmusra indítja. Minket, magyarokat bizonyos sajnálat és mély megütközés bánt első sorban, ha Ő Felsége alattvalóit, oly hangozattal halljuk beszélni, mely époly jogosulatlan, mint tiszteletlen és a mely Ő Felségét bizonynyal a legerősebben felháborítja; de lehetetlen ilyen alkalmakkor is nem utalnunk arra a végtelen hűségre és hódolatra, melylyel Magyarország királyát, mint egy szentet tiszteli és neki minden keserűséget elviselhetővé

tesz ama biztosítás által, hogy Magyarországon egy királyhű nép lakik, mely boldog lenne, ha királya folytonosan nála s valóban itthon lenne s a mely fiainak, ha a király előtt oly hangozattal akarnának beszélni, kitépné a nyelvüket, hogy megakadályozza a gonosz tettet.

Csak folytassák a csehek kárhuzatos, romboló munkájukat, — nekünk nincs módunkban őket ebben megakadályozni és csak azt hárihatjuk el, hogy a romlás keményebben sújtson bennünket, mint a dolog természetében van. És ha elérték, hogy Pacak fenyegetése ténynyé vált, si fracta illabatur Bohemia, akkor Ő Felsége magától emlékezni fog arra, hogy a monarchia súlypontja Budapesten, Magyarország fő- és székvárosában van.

A parlamenti munkarend. A pünkösti szünet után, mely különben csak azoknak a politikusoknak képezett szünetet, kik sem a delegációknak, sem más bizottságoknak nem tagjai, a mai nappal vége van. Ma még az igazságügyi bizottság tart ülést, hogy a gazdatisztek és birtokosok közti jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslat előkészítését bevégezze. Csütörtökön már a szabadelvű párt értekezletet tart s ugyanaz nap megkezdik a képviselőház tanácskozásait az állatorvosi intézmény államosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalásával. A javaslatot a bizottságban kellőképpen megvitatják, úgy, hogy a képviselőházi tárgyalásra, felszólalásokra nem sok anyag marad. A javaslat tárgyalását legfeljebb két ülésben befejezik. Ezután sorra

TÁRCZA

Selyemruha.

— Rajz a munkáséletből. —

— Nesze, Boreám, itt van az egész heti keresményem, magamnak még szivarra valót sem hagytam, hogy annál több jusson neked a háztartásra.

Ezt a pár szót Balkó Sándor mondotta a feleségének, a mint épen most jött haza a gyárból, a hol dolgozott és a hol mindenki szerette a józan, szorgalmas és becsületes munkást. Szorgalmának és józanságának híre még a gyárigazgató fülébe is eljutott és az egyszer abban a kitüntetésben részesítette, hogy a többi munkások előtt megdicsérte és kezét fogott vele. De hiába volt ő szorgalmas, hiába keresett a legtöbbet a munkások között, az mind kevés volt az ő feleségének. Most is, hogy odaadta heti keresményét, az asszony a helyett, hogy megköszönte volna, így szólott:

— Hát mit csináljak én ezzel a pár krajczárral? Ezzel még az adósságomat sem tudom kifizetni, nemhogy még konyhára is jusson. Aztán még holnap házbért is kell fizetni és még arra sincs pénzünk. Mit fogunk csinálni?

Balkó Sándor nem szólott semmit,

busan lekönyökölt az asztalra, egy könyesepp gördült le szeméből a munkától megdagadt fekete kezére és csak bámult, bámult gondolat nélkül a levegőbe. De csakhamar, mintha mi sem történt volna, kitörülte a könyvet és barátságos hangon így szólott a feleségéhez:

— Mondd csak, Boreám, mire kell neked ez a sok pénz? — És megtogta érdes, nagy kezével az asszonynak puha kis fehér kezét, azután folytatta:

— Látod, a Szües komáéknak négy gyerekük van s ők milyen kevésből meg tudnak élni. Nekünk egy sines és mégis mennyi az adósságunk!

Az asszony egy kicsit meghökkenett ettől a szelid szemrehányástól, mert eddig soha sem tudakolta a férje, hogy hova teszi a pénzt. Először kérdezte ezt két év óta, mióta megesküdtek egymással, olyan nagyon-nagyon szerette. De csakhamar visszanyerte bátorságát, midőn az urának jószágos szemibe nézett s miután észrevétlenül kihuzta finom kezét az ura kerges, dagadt kezéből, így szólott:

— Hát azt akarod, hogy én is reggeltől estig a mosóteknő mellett álljak, vagy suroljak, vasaljak, mint a Szües felesége s úgy nézzenek ki mindig, mint egy piszkos ezigányasszony? Nem vagyok én ahhoz hozzá szokva. Én nem dolgozhatok úgy, mint ő; nem járhatok olyan piszkosan,

mint ő. Meg azután, te az első munkás vagy a gyárban, hát illik, hogy különbözzünk a többiektől; illik, hogy nagyobb lakásban lakjunk, mint a többiek, meg egy eselédet is kell tartanunk.

Szegény Balkó Sándor, hát azért, mert ő olyan szorgalmas volt és első munkás lett belőle, azért van ez a sok baj mind. Istennem, ha neki olyan felesége volna, mint a Szües komának. Így gondolkozott, de azért szomorúan ezt mondta:

— Jól van, Boreám. Igazad van. Holnap majd hozok annyi pénzt, hogy tudom, meg leszél elégedve, csak ne haragudjál reám.

Dehogy haragudott most már az asszony. Mikor megtudta, hogy pénzt fog hozni; szerelmesen férjéhez simult, megölelte, megcsókolta és hízelt, lágy szavakat suttogott a fülébe.

— Oh be jó vagy te, drága uram, mennyire szeretlek én téged. Abból a pénzből úgy-e, még egy selyemruhára is fog jutni? Nincs ilyen jó ember több a világon.

Egész éjjel így hízelt az urának és reggel, mikor elment a gyárba, még az ajtóból is utána kiáltotta:

— Gondolj az ígéretedre.

Balkó Sándor gondolt is reá. Lassan lépett be a műhelybe és szomorúan kezdett hozzá munkájához.

kerülnek a szünet alatt a bizottságokban előkészített törvényjavaslatok, melyek szintén nem szolgáltatnak sok vitára alkalmat, legfeljebb annyiban, hogy a bizottsági tárgyalások során a különböző bizottságokban felmerült ellentétes szempontokat ki kell egyenlíteni. Az első ülések egyikén a kormány kvótajavaslatát kiadják tárgyalás végett a pénzügyi bizottságnak. És a bizottság rövidesen végez is a javaslattal s benyújtja jelentését a képviselőháznak. Mindez azonban csak formalitás lesz, mert tudvalevőleg amint bebizonyosodik, hogy Ausztriában a kvótát nem lehet a Reichsrathban tárgyalni, Széll Kálmán a javaslatot visszavonja s nyomban aztán következik a kvótának a király által való megállapítása. Ezt megelőzőleg még tanácskozások lesznek a magyar és az osztrák kormány illetékes tagjai közt. A községi és körjegyzői tanfolyamok felállításáról szóló törvényjavaslat lesz a mostani, mindössze két hétig tartó parlamenti szezonnak legfontosabb tárgya, melynek elintézése után a képviselőház nyári szünete kezdődik. A közigazgatás egyszerűsítése tárgyában készülő többi javaslatok csak ősszel kerülnek a képviselőház elé. A főrendiház pénteken szintén ülést tart, de csak a főrendiház házi gazdasági ügyeinek elintézése végett. A nyári szünet előtt még egyszer tart ülést a főrendiház, a mikor a szünet előtt elintézendő javaslatokat fogják tárgyalni.

Az építő-ipar jövője.

Debreczen, június 6.

Az ország minden részében érezhető ipari pangás nem hagyta érintetlenül az építő ipari foglalkozást sem. Kis- és nagyiparosok panaszkodnak a miatt, hogy az építkezésben hanyatlás mutatkozik és hogy még ott is, hol az általános gazdasági depresszió hatása legkevésbé jelentkezik, t. i. a fővárosban, oly mizériákkal kell az iparosnak megküzdenie, melyek sokszor egész keresményét kockáztatják, sőt azt teljesen semmivé teszik.

Azon általános érdeklődés, mely ipari intézményeink felé fordult s mely szóval és tettel igyekszik iparunk kedvezőtlen helyzetén javítani, újabban az építő-ipar felvirágzását tűzte ki célul s az építő-iparosoknak a napokban Budapesten tartott kongressz-

szusán oly figyelemreméltó indítványokat, eszméket vetett fel, melyek méltók arra, hogy velök közelebbről foglalkozzunk.

Ez eszmék nem újak, csupán hazánkban nem voltak még eddig gyakorlatilag érvényesítve és a nagy ipari államokban, különösen Németországban, már kipróbálva lettek s alkalmazásukban megfelelőeknek és jótékony hatásuaknak bizonyultak.

Az építőiparnak ugyanis hazánkban nemcsak a tőkehiánnyal kell megküzdenie, hanem számolnia kell azon körülménnyel is, hogy követeléseit az építkező tulajdonostól vagy építési vállalkozótól sokszor nagy nehézséggel s hosszas perlekedés mellett sem képes megnyerni, minek folytán az előrelátó iparos, ha számításában csalatkozni nem akar, inkább redukálja termelését s csak készpénzfizetés mellett dolgozik s kénytelen a nagyobb nyereséget nyújtó, de szerfelett kockázatos hitelvállalatokat figyelmen kívül hagyni. E kockázatot megszüntető, vagy legalább a minimumra leszállító orvosszer az építő-ipari követelések törvény által biztosított elsőbbsége az építendő ingatlanokra, miáltal megszüntethető azon lépten-nyomon tapasztalt visszaélés, hogy az iparos munkájának gyümölcsét az építkező tulajdonos vagy esetleg a nagyvállalkozó szedi fel.

És ez elsőbbségnek oly kizárólagosnak kell lenni, hogy azt sem elidegenítési, sem elterhelési tilalom meg ne gátolhassa. Fölvettett némelyek részéről azon aggodalom, hogy az ily elsőbbség az ingatlanok forgalmára bénító hatást gyakorolhatna; ez a feltevés azonban helyes telekkönyvi rendszer mellett meg nem állhat s figyelembe nem vehető. És ez elsőbbség előre nem is képzelt lendületet adna a stagnálás állapotában silylőddő építési iparunknak főképen a vidéki városokban, hol a kisebb iparosból épen a jelzett veszély miatt a vállalkozási kedv teljesen kihalt s napról-napra szomorúan kellett tapasztalnunk, hogy a helybeli kis ipart minden nagyobb építkezésnél kiszorította a fővárosi gyári vállalkozás s megtörtént az is, hogy nem akadt helybeli iparos

oly vállalkozásra, melynél az építkező a helyi ipar pártolását előre kikötötte.

A másik figyelemreméltó eszme, melynek megvalósításától építő iparunk fellendülése várható, az ipari szövetkezetek s ezzel kapcsolatban az állami segélyezés eszméje.

Ha valahol az ipari vállalkozás terén helye van a szövetkezésnek, úgy az építő ipar terén kétszeresen szükségesnek mutatkozik. Városunkban e tekintetben a kezdeményezés már megtörtént s úgy vagyunk értesülve, hogy épen a kisiparosoktól részesült az a legcsekélyebb támogatásban. Nem keressük az okokat, melyek e sajnálatos közönyt előidézték. Valószínű, hogy az ipari szövetkezetek eszméjének városunkban sokat ártott a szövetkezeti névnek diszcreditálása, mely bizonyos fogyasztási szövetkezetek fiasójával áll kapcsolatban. Ez a körülmény azonban egymagában nem magyarázza meg az intézmény iránti fogékonyság hiányát s reméljük, hogy az országos építő ipari kongresszus fellépése buzdítólag fog hatni azokra is, kik eddig az intézmény életrevalóságában kételkedtek.

És e kételkedést teljesen el fogja osztlatni az a támogatás is, melyben a kongressznak általunk teljesen osztott felfogása szerint, az építő-ipari szövetkezeteknek az államtól részesülni kell oly hitel-kedvezmények útján, melyek az ily szövetkezetek részére kellő mennyiségű és olcsó pénzt teremtenek. Ez állami kedvezmény jótékony hatása leendő magára a szövetkezet intézményére is, mert az államnak érdekében állandó, hogy a kedvezményben részesített szövetkezetekre az eddiginél szorosabb felügyeletet, illetőleg ellenőrzést gyakoroljon s ez által a szövetkezetek jövőjét biztosítsa s a kisiparosokat meggyőzze arról, hogy a szövetkezet eszméje az a jel, melyben a gyáripár ellenében a leghathatósabb védekezést találhatnak és létfeltételeiket biztosítván, győzhetnek.

Nyiszog a fa a fűrészszeléstől, kattognak a fa-szögek a kalapács ütésétől, gyorsan siklanak tova a gyaluk a lefektetett fa derekán, munkában van az egész műhely. A gyárból behallatszik a kovácsok kalapácsainak ütése, a gép zakatolása s az asztalosok mind el vannak merülve a nagy zaj közt munkájukban.

Egyszerre egy rekedt sikoltás hallatszik és Balkó Sándor hátrafelé tántorodva elesik. Félbeszakadt a munka, odarohan mindenki hozzá, hamarosan bekötik megcsontított kezét, melynek négy ujját szakította el a fűrészgép. A mentők is mindjárt megérkeztek és kórházba szállították a sebesültet. A szerencsétlenségről pedig rögtön értesítették a feleségét, a ki rohan a kórházba férjéhez.

— Mi történt veled, Istenem, zokog az asszony és odaborul férjének ágya szélére.

De Balkó Sándor csak barátságosan mosolyog s félkezével odahuzza magához az asszonyt és elkezd csókolni.

— Ne busulj, drága Borcsám, lesz már pénz, lesz már selyemruha, hajlj csak ide a számhoz, sugok neked valamit.

Mikor az asszony odahajolt, férje ezt sugta a fülébe:

— Készakarva tettem. Lesz már pénz, ne busulj. Sokat fogok kapni a biztosításból, meg aztán végkielégítést a gyárból.

Csak az a baj, hogy én csak kettőt akartam elválni, de a gép elkapta mind a négyet. Most már nem tudok többé dolgozni.

Balkó Sándorné könyezve távozott el a kórházból és így sóhajtott fel:

— Istenem, Istenem én értem tette.

* * *

Egy hónap múlva kieresztették a kórházból Balkó Sándort. Lassacskán annyira meggyógyult a keze, hogy a kötést is le lehetett róla venni. De nem volt már többé uja, nem tudott már többé dolgozni. A pénz is kikapták a biztosítótintézetől, a végkielégítést is a gyártól, de bizony az nem sokáig tartott, mert sok volt az adósságuk, a betegség is sok pénzt felemészített; meg aztán nem volt kereső és az a kis pénz egyre apadt, míg végre egyszer egészen elfogyott és beköszöntött a nyomoruság.

Mikor egy este az utolsó darab kenyér is elfogyott már, sötét szenvedő arczezzel szólt Balkó a feleségének:

— Asszony, asszony, ez mind te miattad van, — verjen meg érte az Isten! ...

* * *

Másnap hült helye volt az asszonynak Elment, megszökött, hiába kereste Balkó Sándor három napig szakadatlanul mindenfelé, nem találta sehol. Szemrehányást tett magának, bánta már az átkot, talán nem is volt a felesége olyan nagyon hibás. Ki

tudja, nem-e éhezik, nem-e nyomorog és zokog most keservesen, épen úgy, mint ő. Nagyon haragudott magára, elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Eladta az utolsó darab butort — egy ágyat — revolvert vett érte. Aztán az éhségtől tántorogva, rongyosan, kibotorkált a kis padlásszobából és neki indult a városnak. Hátha még egyszer láthatja őt, mielőtt megválna az élettől.

A liget hős fái alatt, a zöld pázsit jó ravatal, arra felé igyekezett. Utjában majd elgázolta a sok hintó, melyekben agymánatokkal megrakodott selyemruhás hölgyek, lakkezipős urak, nagyon haragudtak arra a toprongyos alakra, a ki minduntalan kocsijok elé került. Egy pár kisebb ostoressapás is érte Balkó Sándort, a mit észre se vett, egy kegyetlen kocsis azonban egyszer úgy csapott az arcába, hogy a fájdalom visszadta egy pillanatra öntudatát, felordított, minden csepp vére arcába toltult s lángba borult arczezzel, ökölbe szoritott kézzel nézett fel bántalmazójára. Tekintete elébb a hintókban ülőkre esett és mit látott... a felesége ült benne selyemruhában, mosolygó, boldog arczezzel és szerelmesen simult egy mellette ülő férfihez — az ő háziurához.

Szegény Balkó Sándor szó nélkül esett össze, úgy szedte fel egy-két jószívű ember az elrobogó kocsisor közül.

Könyv Elemér.

Veszedelemes kávé.

Egy bécsi lap részleteket közöl Meister Frigyes új könyvéből ezen a ezimen: *A zöld kávé.* Meister hosszas tengeri utazásai közben egyszer Triesztbe ért, ahol egy hollandiai matrózzal került össze, akit úgy mentettek meg nyílt tengeren egy hajóról.

Ezen a hajón olyan rakomány volt, amely csaknem az egész legénységet megölte. A matróz elmondta a dolgot következőképpen:

Utiban volt hazafelé egy briggen, a mely Tjilatjovba, Jáva szigetének egyik kikötőjében vette föl a rakományát. Sejtelve sem volt a kapitánynak, hogy micsoda veszedelemes áruval van megtöltve a hajója.

Az idő egy hétig tiszta volt; a fedélzeten is minden a legnagyobb rendben volt.

Egy napon, folytatta a matróz, a nevet hallom a magasból. Fölnézek, hát látom a pajtásomat, Dirket, a mint görcsösen kapaszkodik bele a kötélbe. Az arcza sötétpiros volt, úgy, hogy azt hittem, hogy napszúrást kapott.

— Mi bajod, Dirk, mi bajod? — kiáltottam föl.

— Siess és fogj meg erősen, — feleltél ő vissza.

Fölsiettem s a mint hozzáértem, vonaglott s vadul forgatta a szemét. A kormányos megkérdezte, hogy mi baj. Azt feleltem, hogy Dirk beteg lett, adjanak föl mentővásznot, hogy lebecsáthassam. Lebecsátottuk a fedélzetre, aztán a legénység osztályába vitték. A levegő tele volt a hajón lévő kávébogyók kábító gőzétől.

Ott feküdt a szegény Dirk deliriumában fetrengve és senki sem tudta, mi baja, senki sem tudott rajta segíteni. Éjszaka meghalt. Utána egymásután hasonló meglepetéssel haltak meg sorra mások. A kapitány is, a kormányos is meghalt. Végre ketten maradtak a legénységből, azokat már megmentette egy hajó.

Kiderült, hogy a nagy katasztrófát a zöld kávé okozta.

A dél-afrikai háború.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, június 5.

Roberts lord Pretóriában.

Az angolok ma valóban bevonultak Pretóriába. Maga Roberts lord, a fővezér jelenti Transzvál fővárosából, hogy ott is kitűzte az angol lobogót.

Nem jelent sokat ebben a pillanatban ez a különben jelentős esemény. Semmit se változtat a háború és Transzvál sorsán. Hiszen Pretória már egy hete az angoloké, ma csak a formális birtokbavétel történt meg. A burok már egy hete föladták a várost, amelynek pompás palotáit, európai bérházait nem akarták halomra lövetni. S hogy az angolok hamarabb nem vonultak be, csak Roberts óvatosságát, körültekintését dicsérik.

A burok még folytatni akarják a kétségbeesett, kevés eredményt ígérő guerillaharcot körömszakadtáig. Ez a nevezetes eseménye a hadjáratnak, amely egyuttal szomorú is. Csak további vérontást jelent, a győzelem, sőt még a föltétlen megadás nélkül való békekötés reménye nélkül.

De ez se tarthat már soká. A bur haderő még arra is kicsi, levert és demoralizált, hogy hosszan bírja a guerilla-háborút.

A legörvendetesebb hire a mai napnak kétségtelenül az, hogy Krüger és Reitz hazát keresnek, a hova kivándoroljanak. Ez a biztosítéka, hogy a csatározások se tartanak már sokáig.

*

Ma érkezett tudósításainkat itt adjuk:

London, június 5. Hivatalosan közzéteszik, hogy az **angolok megszállták Pretóriát.**

London, június 5. Roberts lordnak az a távirata, amelyben jelentést tesz Pretória megszállásáról, ma délelőtt 11 óra 40 perczkor kelt és így szól:

Pretória a mienk. A hivatalos bevonulás d. u. 2 órakor lesz.

London, június 5. Roberts lordnak egy tegnapp este fél 9 órakor Sixmillespruitban föladott távirata jelenti:

Ma hajnalban elhagytuk a tábornok és körülbelül tíz mérföldnyire jutottunk Sixmillespruitig, a melynek mindkét partját megszállva tartotta az ellenség. Lovasított gyalogságunk és yeomanry csapataink csakhamar elkergették az ellenséget a déli partról és majdnem egy mérföldnyire kergették, mikor észrevettük, hogy az ügyesen elrejtett bur ágyuk tüzelésének vannak kitéve. Nehéz ágyúink a Pretória körül emelkedő nagy dombokon át segítségére siettek a gyalogságnak és Stevenson dandártól és Polecarew hadosztályától támogatva, néhány lövés után kikergették az ellenséget hadállásaiból. **A burok meg akarták kerülni balszárnyukat,** de a lovasított gyalogság és a yeomanry csapatok megakadályozták őket abban.

Minthogy a burok utóvédünket a balszárnyon folytonosan szorongatták, azt a parancsot küldtem a tőlem három mérföldnyire balra előnyomuló Hamiltonnak, hogy felém kanyarodjék és a két hadoszlop közötti hézagot töltsse ki. **Az ellenséget azután visszakergettük Pretória felé.** Üldözését megakadályozta az éj beállta. A testőrdandár egészen Pretória legdélibb erődje előtt áll, alig négy mérföldnyire a várostól. French és Hutten Pretóriától északra állanak. Broadwood dandára French és Hamilton hadoszlopa között van. Gordon derék hadunk jobbszárnyát védi Irene állomásnál, amelyet az ellenség elpusztított. Remélem, hogy veszteségeink nem nagyok.

Brüsszel, június 5. A transzváli ügy vivősége értesülése szerint Krüger elnök csak akkor határozta el magát Pretória kiürítésére, miután a haditanács, az összes bur tábornokok részvételével kimondotta, hogy Pretóriát nem védelmezik meg.

London június 5. A Daily Telegraphnak jelentik Manibogoból május 31-iki kelettel, hogy Mahon ezredes május 24-én egyesült Hunter tábornok csapataival. A reggeli lapok egy kelet nélküli pretóriai táviratot közölnek, a melyet június 4-dikén továbbítottak Loreozó Marquezből s a mely azt mondja, hogy az angolok bekerítették Pretóriát. A burok nem fognak ellenállni. A polgármester át fogja adni a várost, mihelyt erre formális fölszólítást kap.

Amsterdam, június 5. Krüger, Steyn, Reitz és a boer kormány tagjai a háború befejezése után itt fognak megtelepedni. Vagyonukat már pénzzé tették és a németalföldi bankban helyeztették el.

Pretória feladása.

London, jun. 6. Roberts jelenti tegnapi kelettel: Kétezer jardnyira Pretóriától békekövetet küldött a városba. Botha parancsnok fegyverszünetet kért a feltételek megbeszélésére. Roberts feltétlen megadást követelt. Botha azt válaszolta, hogy megbizik Robertsben, hogy megtartalmazza az asszonyokat, gyermekeket és a vagyont. Kijelentette, hogy **nem védi tovább a várost.** Krüger és Botha felesége a városban van.

A queretarói véres napok.

— Miksa császár kivégzésének körülményei. —

Lapunk is megemlítette, hogy egy Sterzai Marianó nevű fiúmei révkalauz azt adta elő, hogy utoljára ő volt Miksa mexikói császár mellé szolgálatra beosztva s ő is kísérte ki a kivégzés színhelyére. Ez az előadás nem felel meg a valóságnak. Varjassy Béla császári mexikói huszárkapitány előadása szerint is egyedül egy magyar közhuszár, Tüdös József volt az, a ki ott maradt császára mellett annak veglebeletéig s lefogta a haldokló fejedelem szeméit. Lapunk egyik munkatársa fölkérte Tüdös Józsefet, — a kinek most Budapesten a Kölcsey-utczában van vendéglője, a ki ezidő szerint a Józsefváros egyik tekintélyes polgára — s ez a következő részleteket mondta el a queretarói rémes napokról:

— Miksa császárnak én, Tüdös József nem voltam szolgálója, hanem huszár voltam abban a magyar huszárezredben, mely állandóan a szerencsétlen uralkodó kíséretét képezte. A mexikói utra Miksa császár kíséretében közvetlenül 2000 ember ment, többnyire magyarok. Ezek között voltam én is. Ezenkívül ment gróf Thun tábornok és Van der Sminen belga ezredes vezérlete alatt 12.000 ember. Miksa császár magyar huszárezredébe közlegényként beállt sok tiszt is, mint például Horváth Lajos huszárőrnagy, több báró és gróf, mint a Zichy, Babarcsi, Vodiczky, Auersperg és Leichtenberg magnás-családok tagjai. Mikor Mexikóba érkezünk, a felkelők Veraknuz mellett megtámadták Van der Sminen ezredes belga katonáit és azokból 700-at felkoncizáltak. Sorsunk 1866-ban kezdett rosszra fordulni, midőn Sarolta császárné eredménytelenül járt III. Napoleonnál és IX. Pius pápánál, hogy férjének segítséget könyörögjön. Közben megérkezett a hír Orizábába, hogy Sarolta császárné Rómában megőrült. Ekkor már a francziák, osztrákok, belgák mind elhagyták a szerencsétlen fejedelemet, csak egy csapat magyar huszár tartott ki mellette. Diaz, a felkelők vezére, 1868. június egyik vasárnapján vonult be Queretaróba. A császárt elhagyták, kísérete kegyelemre megadta magát, Miksa császárt s engem, ekkor folyton vele voltam, egy katolikus templomba zártak. A mexikói felkelők tisztjei jól bántak velünk, sőt alkalmat adtak Ő Felségének a menekülésre. Nem messze a fogházunk gyanánt szolgáló templomtól volt Miksa császár istállója. Ott három négy paripa volt a lovászokkal. Könnyen oda-juthattunk volna, mert az örök nem igen vigyáztak ráink. Miksa császár néha hajlandónak is mutatkozott a menekülésre, de azután ismét meg-gondolta magát:

— Egy császár nem szökhetik el, mint egy közönséges ember, — mondá. — Azután meg ugyis minden elveszett! Június 19-ikén a vesztőhelyre senki sem kísérte a császárt volt katonái és honfitársai közül, csak én. A megrémült nép még egy fogatot sem adott, hogy onnan a császárt a kivégzés helyére szállítsuk. Én rekviráltam a császár költségén egy rossz kocsit, két gebével, a melyen azután Ő Felsége az utolsó utat megtette. Az osztrák követ, Légi, a kivégzés napján elbujt s még Miksa császár orvo-a, egy dr. Bach nevű osztrák is megszökött. Velem oda-tott fel a boldogtalan fejedelem az akkor St.-Louisban székelő Juareznek egy táviratot, melyben arra kérte, hogy ne lövesse arczba. Ezt a kérelmet teljesítették is. Nem igaz, hogy Miramont lötték volna először agyon, mert a császár elsőnek állt a halált oszító golyók elé, csak azután került a sor Miramonra és Miára. A sortüzet egy 18 éves hadnagy vezényelte, a ki azelőtt tiszt szolga volt nálunk. Ez is osztrák fiú volt, tőlünk átszökött a fölkelőkhez s ott hadnagy lett belőle. Mikor a sortüz után a császár arczra bukott, ez a tizenöcz éves hadnagy odalépett hozzá, nem épen gyengéden megfordította és revolverével a balfülébe lött. Miksa császár még egyet vonaglott s azzal meghalt.

Holttestét én vittem vissza ugyanazon a

kocsin a fogházunk gyanánt szolgáló templomba s a holttest ott is feküdt öt napig, mikor megengedték bebalzsamozását és Európába való szállítását. Egy közönséges, ócska, festetlen ládaszerű koporsóban hozták el a volt császár és főherceg kihült tetemeit. Én másik hajóval jöttem Európába, de előbb eladtam Miksa császár harmincz háta lovát, melyet mexikói tisztek vásároltak meg 2000 frtér. Az Oceánon megtett hosszabb utazás után Bécsbe érve, jelentkeztem Ferencz József királyunk Ó Felségénél, a kinek elmondva a rettenetes katasztrófa részleteit, átszolgáltattam Ó Felségének Miksa császár emléktárgyait és beszámoltam a szerencsétlen fejedelem által rám bizottakkal Ó Felsége ekkor kegydíjban részesített és én hazajöve, letelepedtem Budapesten. Lelkemből azonban egy szerű ember létemre sem vész ki annak a rettenetes eseménynek emlékezete, mely 32 esztendő előtt megrázta az egész művelt világot.

Irodalom.

(**A Divat Ujság** hetedik évének 11-ik száma a szokásos dus tartalommal megjelent. Rendkívül gazdagságu főlapján a legújabb divatot számos képpel, bő magyarázattal ismerteti, a mit megkönnyít a kétoldalas szabásmintáiv. Szines divatképe hónaponként a legremekebb öltözékeket ábrázolja, míg kézimunka-mellékletén az egyszerűtől egészen a pompásig való kézimunka-magyarázatokat hozza oly könnyen megérthető modorban, hogy az ma már számos leányiskola tanítólappjává vált. E mellett olvasói mulattatásáról sem feledkezik meg. A minden számhoz mellékelt szórakoztatót kedves novellák, háztartási tudnivalók és egyéb jótanácsok töltik ki. A hónaponként megjelenő Divat Ujság nagyon olcsó. Postán való szállítással negyedévre két korona husz fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-uteza 4. szám.

(**Gyermek Divat**, az anyák e kedves ujsága, hetedik évének hatodik száma megjelent. Körülbelül 100 képpel tarkított nyolczoldalas főlapján hasznosan oktatja a szorgos anyákat arra, hogy az elhasznált, vagy a nagyok kinötte ruhát miképen kell a kicsinyek számára átalakítani vagy újat varrni. Könnyebbségére van ebben a minden számhoz mellékelt kétoldalas szabás mintáiv. Ezenkívül az apróságokat is kellemesen szórakoztatja, a mennyiben játékszerek és apró tárgyak készítésére oktatja. A Gyermek Divat hónaponként megjelenő ujság. Előfizetési ára a lehető legolcsóbb: negyedévre egy korona tiz fillér, postán küldve. Megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest, Rökk Szilárd-uteza 4. szám.

(**A Patyolat** hetedik évének 6. száma megjelent. Ez az egyetlen magyar ujság, mely kizárólagosan a fehérnemű-divattal foglalkozik. Teszi pedig ezt olyan részletességgel és alaposítással, hogy az olvasója nincs ráutalva a készen vett és drága fehérneműekre, hanem minden darabját otthon maga megcsinálhatja a minden számhoz mellékelt magyarázatokkal ellátott kétoldalas szabás-mintáiv segítségével. A Patyolat minden hónap elején megjelenő ujság. Előfizetési ára postán való küldéssel negyedévre egy korona tiz fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest, Rökk Szilárd-uteza 4. szám.

Felfüggesztett vasuti ellenőr.

— Négy száznegyven koronás panaminó. —

Szeged, június 4.

A szegedi üzletvezetőség palotájában napok óta híre járt, hogy egy vasuti ellenőr sajnálatos megtevélyedésnek lett az áldozata. Arról volt szó, hogy a gazdasági előadó egy bérleti dologban az egyik pályázótól nagyobb összegű pénzt fogadott el azért,

hogy a bérletet a pályázó kezére játssa. Ezt a sajnálatos hírt később a vizsgálat beigazolta, mire a vasuti hivatalnokot azonnal felfüggesztették állásától.

A vasuti ellenőr panaminójáról, a melyet a beavatottak nagy sajnálkozással vettek tudomásul, tudósítónk teljesen megbízható forrásokból a következőket jelenti:

A szegedi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában kezelik az üzletvezetőség területébe tartozó vasuti pályaházak vendéglőinek a bérletét is, a melyeket rendszerint pályázat útján szoktak a vállalkozóknak kiadni.

E vasuti vendéglők közül legutóbb a temesvár-józsefvárosi állomás restaurációjára irtak ki pályázatot, a melyben Lichtscheindl Gyula odavaló vendéglős is részt vett.

Ezeket a bérbeadási ügyeket az üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályának gazdasági előadója, L. I. vasuti ellenőr kezeli, aki ezen legutóbbi bérletnél meg nem engedett magánjövédelmet csinált ki magának. Az ellenőr t. i. 440 koronányi összegig megszarolta a nevezett vendéglőst oly föltétellel, hogy ennek a sápnak ellenében a kezére fogja játszani a vendéglő bérletét.

A szerencse azonban nem kedvezett a panaminónak, mert a visszaélést fölfedezték s tüstént vizsgálatot rendeltek el a megvesztegetett ellenőr ellen. A vizsgálat, a melyet Szigeti főellenőr vezetett, a panaminó vádját teljesen beigazolta, aminek következtében az ellenőrt állásától azonnal felfüggesztették.

A felfüggesztés híre hamar elterjedt az üzletvezetőségi palotában, ahol mindehütt részvétellel értesültek az ellenőr megtevélyedéséről, amely aránylag nem jelentékeny összeg miatt ugy lehet egész pályáját tönkreteszti.

Ugy értesülünk, hogy a panaminó ügyében az államvasutak szegedi fegyelmi hatósága már ma meghozza ítéletét a megtevélyedett ellenőr fölött.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Nyugalomba vonuló vezértitkár.

Budapest, június 6. Meczenzэфfy, az osztrák magyar bank vezértitkára, nyugalomba megy.

A zugligeti katasztrófa tettese.

Budapest, június 6. A rendőrség nyomában van annak a fiatal embernek, ki a villamoson henczegeve mondta a nőknek: „Mindjárt megyünk!” és ugyanakkor a féket meghuzta.

A boxerek lázadása.

Washington, június 6. Kempf tengernagy sürgönyzi Takuból: A harc megkezdődött.

Sanghaiból jelentik: Kétezer kozák parancsot kapott a Pekingbe való bevonulásra.

HIREK.

— **Személyi hírek.** Dr. Kossutány Tamás, a magyaróvári gazdasági akadémia tanára, a magyar tudományos akadémia tagja néhány napig városunkban időzött. — Csávolszky Lajos országgyűlési képviselő tegnap utazott el Debreczenből.

— **Petőfi-relikviák Debreczenben.** A Petőfi-társaság valóban dicséretes buzgalommal gyűjti össze a felállítandó Petőfi-ház részére az országban található Petőfi-relikviákat. A Petőfi-társaság a Petőfi-ház alapja javára egy Petőfi-albumot ad ki a közeljövőben, melyben meg lesznek örökítve az összes Magyarországon található Petőfi-relikviák. A társaság kiküldötte Kéry Gyulát, a „Magyar Szalon“ h. szerkesztőjét, ki bejárja most az országot, hogy lefényképeztesse s összegyűjtse a relikviákat. Kéry Gyula tegnapelőtt volt Debreczenben. Felkereste Rickl Gézárt, kinek Petőfinek a kardja s Kiss Ernő ezredeshez írott levele van meg, továbbá dr. K. Tóth Mihály rendőrkapitányt, kinek Petőfi „Árvalányhaj“ cz. versének eredeti kézírata van meg s megkérte őket, engedjék meg a relikviák lefényképezését a Petőfi-album részére s egyidejűleg jegyzésbe vette azt is, hogyan jutott birtokukba a relikvia. A relikviák tulajdonosai készséggel tettek eleget a kérelemnek s lovag Chylinszky György fényképész már hozzáfogott a Petőfi-relikviák lefényképezéséhez.

— **A hortobágyi fogatverseny juryje.** A vasárnapi hortobágyi verseny egyik legérdekesebb része lesz az uri fogatverseny, melyre ezideig is már számos nevezés történt. A gazdasági egyesület elnöksége erre a versenyre is összoállította már a juryt. Jury-tagokul felkérte a következőket: Perczel tábornok, báró Leonhardi ezredes, Lösch alezredes, Degenfeld József gróf főispán, Simonffy Imre polgármester, Váczy János, Hutflessz Kázmér, Rickl Tóni és Perczel Dénes százados. A fentjelettek a felkérés folytán a jury-tagságot elfogadták.

— **A varróleány öngyilkossága.** A Telegdy-szállodában ma öngyilkosság történt. Egy fiatal leány követett el öngyilkosságot. Mi vihette a leányt a végzetes lépésre, még sejteni sem lehet. Tegnap este érkezett Debreczenbe Magi Zsuzsánna 20 éves varróleány. Honnan jött: nem tudják még. A hátrahagyott levélből sejtik, hogy Böszörményből jött Debreczenbe. Hét órakor a Telegdy-szállodába ment, szobát kért. Szobájából nem mozdult ki egész este. Egy pohár sört, tentát, papirt hozatott s irt. A szállodában nem figyeltek ezután rá. Reggel 4 órakor benyitott hozzá a szobaasszony. Ágyában feküdt, de ébren volt. A pohár sör akkor is ott hevert az asztalon. Fél hat órakor ismét benyitott szobájába. Kellemetlen foszforszagot érzett. A leány a földön, az ágy mellett hevert. Már nem élt. A földön nagymennyiségű, mintegy hat csomag leáztatott gyufaszál, míg az asztalon a sörös pohár, alján kevés sörrel, melyben tulajdonképen a gyufát feloldotta. Az öngyilkosságról értesítették a bűnügyi osztályt, melynek kiküldötte dr. Varga Emil kerületi orvossal jelent meg az öngyilkosság helyén. Varga Emil konstataálta, hogy a halál öt óra tájban következett be. Az asztalon két lezárt levelet találtak, egyiket a leány testvérének H.-Böszörménybe, a másikat Sopronba czimezte. A rendőrség a leveleket nem bontotta föl. A hullát a kórházba szállították, hol — daczára, hogy az öngyilkosság minden kétséget kizárólag be van igazolva s az orvosi vélemény is azt konstataálta, —

a bűnügyi osztály intézkedésére délután felbontozzák.

— **Debreczen egészségügye.** Dr. Sár-vary Gyula, Debreczen városi tisztifőorvosa városunk egészségügyéről a tegnapi tartott közigazgatási bizottsági ülés elé a következő jelentést terjesztette: A közegészségi viszonyok május hónapban kedvezőbbek voltak, mint a megelőző hónapban, amennyiben a már két hó óta járványszerűleg uralkodó influenza e hó folyamán járványos jellegét elvesztette, csak szórványosan észlelték és kevesebb megbetegedési és kevesebb haláleset fordult elő. A megbetegedések leginkább a légző szervek hurutos és lobos bántalmaiból állottak. A cseesemők gyomor-bélhurutja is gyakran észlelték. Heveny ragályos betegségek közül az influenza, kanyaró, vörheny, ronc-soló toroklob és hasihagymáz, szórványosan észlelték. Vörhenyben három, ronc-soló toroklobban egy haláleset fordult elő.

— **Robbanó szódásüveg.** Szalocs György a Sziuka-féle szikvizgyárnál volt alkalmazásban. Boldog elégtelenséggel töltötte a kellemes fogyasztásnak örvendő üvegeket. Tegnapi azonban furcsa meglepetés érte. Egyik üveg szétrobbant a kezében s az üvegdarabok erősen megsértették a karját. Időbe kerül, míg begyógyul a véletlen által okozott seb.

— **Az érettségik.** A ki valaha egy magasabb iskola folyosóit róta és padjait faragta, ismeri az érettségi vizsgák két al-és műfaját: a szóbelit és az írásbelit. — A megkövesedett pedagógiai tradíció úgy kívánja meg, hogy az írásbeli megelözzék a szóbeliket. A kettő között szünet van, mely arra szolgál, hogy elő lehessen készülni, de egyúttal a kétség napjaiból is van összerakva. Az érettségizők ezalatt kevésbé tanulnak, mintsem inkább néma megadással és a szerencse előre meg nem jósolható, de általuk érthetetlen okokból sejtettnek vélt szeszélyeire támaszkodva, — számítják az esélyeket, mely érheti őket, a vizsga egy kérdésének alakjában. Ezer kétség és aggodalomból áll ez a tizenöt-husz napra terjedő időköz, különösen azokra nézve, a kik elég derűs kedélyűek voltak ahhoz, hogy a könyveiket inkább csak szobadisz-nek tekintsék s belsejükről való fogalmuk nagymérvű folytonossági hiányban szenvedjen. A napok pedig rohannak és rohamosan fogynak s pár nap választja el csak az eltörölt lutri feltámasztott elveit sikeresen alkalmazni vélőket attól, hogy megszólaljon — lassu és sziveldöbbentő hangon — a mélyen tisztelt tanár ur. Kérem, mondja meg, hogy...

— **Magyar név.** Weinrauch József, a városi nyomdában alkalmazott betűszedő, nevével belügyminiszteri engedéllyel „Boros“-ra változtatta.

— **Meghívó a debreczeni jogakadémia hallgatói által segélyegyletünk javára 1900. évi június hó 20-án, szerdán a nagyerdei Dobos-pavillon helyiségében rendezendő zárt-körü majálisra.** Család-jegy 6 korona. Személy-jegy 2 korona. Kezdeté 9 órakor. — Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre vált-hatók: Szent-Királyi Tivadar és Zádor Lajos urak üzletében.

— **Szegény árva.** Lelketlen asszonyok sorába tartozhatik Kalmár Zsuzsanna női személy. A szegény árva kis Tóth Pista, kitél elragadta szüleit a halál, felment az udvarára s a jóérlélmű asszony, hogy kitiltó szavának nem engedelmesskedett, egy kövel úgy fejbevágtá, hogy a szegény kis árva fiu eszméletlenül rogyott össze. Orvos vette gondozás alá a szerencsétlen gyereket. Kalmár Zsuzsannával pedig a törvény fog számolni.

— **Lopás a tisztii tennys-pályán.** A tisztii tennys-pályán a napokban nagyobb-szabású lopást követek el. A pálya közelében van egy deszkabódé, hol a tennyezők

ruhákat, cipőiket tartották. A szekrény egyik fiókjában ezenkívül volt még mintegy 50 forint készpénze is a társaságnak. A napokban az a kellemetlen meglepetés érte a tennyezőket, hogy gummitalpu cipőiket, mikor átöltözködni akartak, nem találták. Hat pár cipő veszett el, de ezenkívül még az 50 forint is eltűnt a szekrényből. A bódé őrzetével állandóan egy katona volt megbízva, kit a katonai hatóság a lopás gyanúja miatt letartóztatott. A katonai hatóság a maga körében folytatja a nyomozást a tolvaj kiderítésére.

x **A debreczeni Szőlő- és Bortermelő Szövetkezet** lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

— **Kérelem a kassai m. kir. gazdasági tanintézet volt hallgatóihoz.** A kassai m. kir. gazdasági tanintézet ez év folyamán tölti be negyedszázados fennállását. Ez alkalomra az igazgatóság egy „Emlékkönyv“ megszerkesztését is tervbe vette, melynek keretébe a tanintézet eddig végzett hallgatóinak névsorát, jelenlegi állását és tartózkodási helyét is felvenni szándékozik. Ez uton is felkérjük tehát az illető urakat, a kik ezideig nem jelentkeztek, sziveskedjenek magukról életjelt adni és a fent jelzett adatokat nevezett intézet igazgatóságához minél hamarabb beszolgáltatni.

— **Véres toronygomb szentelés Sályiban.** Református templomukat javíttatják a sályiak s pünkösdi hétfőjén tartották volna a toronygomb-szentelést, föl is ment vagy 20—25 ember az állványra, amely persze ennyit nem bírt meg, leszakadt s tiz embert magával rántott. Kettőjük egy helybeli gazda, meg bizonyosan a nemezis bűntetéseként a vállalkozó, Saska Imre szatmári kőműves súlyosabban, a többiek könnyebben sérültek meg. Saska borda-töréssel fizette meg eddig is, a köteles felügyelet elmulasztását.

— **Minisztérium a közegészségügyre.** Varasdy Lajos ev. ref. lelkész és ny. kir. tanfelügyelő „huszonöt-harmincz millió magyar állampolgár és a közegészségügyi m. kir. minisztérium“ czimvel röpiratot adott ki. Ebben a röpiratban rámutatva arra, hogy a tüdőgümőkór és sok más járvány nálunk főképp azóta pusztit annyira, mert a köz-igazgatás vezetői nem értenek eléggé az egészségügyhöz, a következőket javasolja:

Állítsa azért fel mihamarabb a kormányelnök ur minisztertársaival, a törvényhozás mindkét házával egyetértőleg, a királyi felség jóváhagyása és szentesítése mellett, a külön közegészségügyi m. kir. minisztériumot annyival is inkább, mivel a szervezkedéshez, szükséges többi életszervek már legnagyobb részt meglévén, ez idő szerint valami nagyobb költséget nem igényel. A közegészségi tanácsot, mely most a belügyminisztérium kebelében működik — létesítendő új minisztériumba osztassa be, a vármegyei és járási orvosokat vegye ki a főispánok kinevezési joga és az alispánok és főszolgabírák hatósága alól s ezeket szinte említett közegészségügyi minisztérium fenhatósága alá kinevezés és rendelkezésre bocsássa. Adjon a megyei főorvosoknak szakmájukban oly hatáskört, minővel a pénzügyigazgatók a magukéban rendelkeznek, s meg fogja látni és érni miniszterelnöki saját magas személye, mint minden hazafi igazi öröme, hogy a közegészségügyi más bajok és hiányok megszüntetése mellett, az orvosi kar lelkesedéssel fog azon működni, hogy ama, Korányi által utóbbi főrendiházi beszédében jószolt idő mielőbb megvalósuljon, amikor a magyar államnak huszonöt-harmincz millió polgára leszen.

— **Zendülés a palócok között.** A múlt hét folyamán — mint Gyöngyösről értesítik lapunkat — véres kimenetelű zendülés volt Hevesvármegye Gyöngyös-Tarján községében, a melyre a kántorválasztás adott alkalmat. A kántori állás elnyeréséért Török Antal és Németh Lajos, az utóbbi az ottani róm. kath. adminisztrátor öcsese, folyomodott. Az egyházi fenhatóság Török megválasztását hagyta helyben, mire a köz-

ségben formális zendülés ütött ki s a község lakóinak nagyrésze kijelentette, hogy áttér a görög katolikus vallásra. A mis-kolczi görög katolikus esperes megmagyarázta az elégedetlen híveknek, hogy az áttérés csak úgy lesz lehetséges, ha előbb a tarjáni plébánostól kikérik elbocsátó leve-lüket. A tarjáni palócok erre ugyszólván betörték a róm. kath. plébániára. A meg-rémült plébános szép szavakkal igyekezett lecsillapítani a tömeget, miközben a jegyző értesítésére megérkezett a csendőrség is mely — miután többször megismételt békés felszólítására a tömeg nem oszlott szét — fegyverét használta, mire vagy huszan meg-sebesültek. A köznyugalmat most megerősített csendőrőrs tartja fenn a községben, mely éjjel-nappal őrzi a plébániát és a kántorlakást.

— **Uránia színház.** Érdekes hírt közöl a Magy. T. A. a velencei nemzetközi művészetkiállítás megnyitása alkalmából. Bacceli miniszter azt az eszmét pendítette meg, hogy rekonstruálják a bucintorot. A bucintoro a velencei köztársaság pazar fényű aranyozott drágakövekkel kirakott díszes hajója volt, melyen a doge évenként kivonult a nyílt tengerre és a tenger felletti uralom szimboluma gyanánt a következő szavak kíséretében: Eljegyezlek téged óh tenger! egy roppant értékes karika-gyűrűt dobott a tengerbe. — Ez volt a híres tengeri eljegyzési ünnepély, melyet évente szédítő pompával szoktak megtartani. Bacceli miniszter ezer lírával kezdte meg az adakozást a bucintoro czéljára. Most pedig Luigi Sugana velencei hírlapíró elnöklete alatt bizottság alakult, mely rövidesen megvalósítja Bacceli eszméjét. Az új bucintoro 160.000 lírába fog kerülni. Ezen hajót és fenti szertartást az Uránia tud. színház „Velence“ czimű Dessewffy Arisztid által irt látványos előadásában itt is be fogja mutatni.

x **A Lubló-gyógyfürdő** mai lapunkban megjelent hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

— **Szerencsétlenség halászat közben.** Nyika Mihály és Roncsák József busai lakosok az ünnepekre halat akartak szerezni. A halfogásnak azt a kényelmes, de szokatlan és tilos nemét választották, hogy a dinamittal előbb megölik a halakat s aztán úgy szedik össze, a melyek a víz színen usznak. Az említett napon is e fajta halászatot akartak rendezni. Egy dinamittöltényt hosszú gyújtószinóra erősítettek s azt a folyó közepén elhelyezték. Mikor a dinamitot lebocsátották, két vándorló legény a part alatt épen fürödni készült, kiket a két halász nem vett észre. A két vándorló azon hiszemben, hogy halászó horgokat raktak le, bement a vízbe fürödni. Nemsokára iszonyu robbanás rázkódtatta meg a levegőt, mely magasra csapta az Ipoly vizét. — A hullámok lecsillapulta után a két halász a parthoz visszafutott, hogy a megfuladt halakat összeszedjék. — Ekkor azonban borzasztó látvány tárult szemük elé. A vízszínen került halak között két holttest is volt. A robbanásra többen kifutottak a községből, a kik aztán kihuzták a vízből a két holttestet és megtalálták ruháikat is. Az ott talált irományok szerint a megölt vándorlók egyike Wittenburg Antal lakatos, a másik pedig Krách Jakab vasöntő. Mindkettő Felső Sziléziából való. A csendőrség elfogta a két halászt.

— **Véres pünkösdi.** Rétfalu községben piros pünkösdi napja emlékezetes marad hosszú időnkig. Legények, leányok táncoltak a koresma udvarán, s e közben Bérczi Imre tánczra hívta fel Bodor András leányát. A leány visszautasította a legényt, mire az amugy is ittas Bérczi Imre arcul-ütötte Bodor Ilonát. A legények között erre általános verekedés keletkezett. Szabó Ignác bíró súlyosan megsebesült, Szováth Dénes és Fekete Bálint legények pedig holtan maradtak a verekedés színhelyén.

— **Apagyilkosság — véletlenségből.** Szörnyű eset történt tegnap este a temesvári sörfőzde gyártelepén. A nyilvános kerti helyiségben mulatság volt, melyet hét óra

tájban vérfagyasztó sikoltozás riasztott fel. A gyártelep nagy pinczéjének bejárata előtt a gyári személyzet árnyékos pihenőhelyén végzetes szerencsétlenség történt. Hierath János pinczemeszter odavonult vendégeivel, Leonhardt József nemezyári művezetővel, aki feleségével és Anna nevű 16 éves leányával látogatába jött. Uzsonna után a lugasban czélba lövöldöztek egy 9 milliméteres Flobert puskából s ez alkalommal különösen a leány valóságos bravourt fejtett ki. Hét lövés közül négyszer talált a középbe. A leány ismét a puska után nyult, mely a falhoz volt támasztva, de mialatt felemelte, a kakas lecsapódott és ugyanazon pillanatban az apa, Leonhardt József, halk kiáltással, arezzal a földre bukott. Azt hitték, hogy tréfál az öreg s mindnyájan hangosan felkaczagtak, de a nevetés csakhamar ajkukra fagyott. Odasiettek Leonhardthoz s ekkor látták, hogy bal szeméből vér szivárog elő. Rögtön orvost hívtak, de már késő volt, a szerencsétlen szörnyet halt, mert a golyó az agyba hatolt és szélhűdést okozott. Az asszonynak, de különösen a leánynak kétségbeesése leirhatatlan. A leány öngyilkosságot akart elkövetni s most is folyton őrizet alatt van.

x Pósa Pista az amerikai és párisi körutjáról hazaérkezett és Debreczenben marad, azok számára pedig, a kik a czimbalmozást alaposan és gyorsan megtanulni akarják, órákat ad a Domb-utca 18 ik számú lakásán.

— **Verekedő munkások.** Teheti, mert vasuti! — gondolta Vizinger József vasuti napszámos tegnap éjjel s a vele szembejövő Nagy András és Dobránszki Gyulát megtanadta. Ezek sem hagyták magukat s tisztességes kis csetepaté kerekedett a dologból. Olyan zajt csaptak, hogy a békésen alvókat is felriasztották álmaikból. Utóvégre is rendőr után kellett nézni, de mire az a helyszínre érkezett, Vizinger tanácsosabbnak találta az alapos elpárolgást.

— **Szerencsétlenség a tordai hasadéknál.** A kolozsvári katolikus főgimnázium huszonhat növendéke a tanárokkal tegnap kirándult a tordai hasadékhöz. A növendékek fölmentek a menedékház meszszelató tornyába s e közben a korhadtszalagcsúszó leszakadt szokatlan terhe alatt. Ketten súlyosan megsebesültek, Pollák nevű gimnázista agyrázkódást szenvedett. Az eset híre Kolozsváron óriási izgalmat okozott.

— **Bakteriumölő Röntgen-sugarak.** Dr. Zierler orvos, Röntgen tanítványa, rendkívül fontos fölfedezésre jutott. Megállapította ugyanis, hogy a Röntgen-sugarakban levő bizonyos áramoknak baktériumellenes tulajdonságát az összes baktériumos infekciókból származó betegségek gyógyítására sikerrel lehet használni. A gyógykezelés nem jár fájdalommal. A müncheni orvosi tekintélyek a találmánynak nagy jelentőséget tulajdonítanak.

— **Gyilkos macska.** Mint füzes-ártándi levelezőnk írja, borzasztó eset történt ott a községben szerdán éjjel Cs. J. ottani jó módú gazda lakodalomba ment egész családjával s a 13 hónapos kis leánykájukat befektették a bölcsőbe, otthon hagyták. Mikor aztán hazatértek, szörnyű látvány tárult szemük elé. A kisedet ott feküdt a bölcsőben — *holtan*. A bölcső szélén a czirmos kandur guggolt s midőn az anya gyermekéhez akart nyulni, ráugrott az anyára s fojtogatni kezdte. Cs. J. alig tudta feleségét a megvesztett macska körmei közül kiszabadítani. Nagynehezen sikerült csak agyonverni a dühödt állatot, mely gyilkosa volt a 13 hónapos kisednek is. A hatóság a gondatlan szülők ellen az eljárást folyamatba teitte.

Képes levelező-lapok legujabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

Titokzatos levelek.

Bécsben kalandos kis történet esett meg egy grófi-családdal. A fiatal gróf ur, a mint az gyakran megesik, belekerült egy színházi szépség hálójába, ami nagyon sok Louis d'or alaku arany pikkelyébe került a megszorodott szülőknek. Elhatározták tehát, hogy könnyelmű magzatjukat utaztatni fogják, hogy feledje bűnös szerelmét.

A fiatal gróf nagyon hamar beleegyezett a szülők örömeire a tervbe. Cooknál vettek neki egy északi vidékre szóló körutazási jegyet és a derék ifju megható bucsu után, elutazott.

Szépen érkeztek aztán az örvendő szülőkhez a fiu levelei Észak mindenféle városából, tele az elragadtatás hangján irt leírásokkal.

Egy szép napon aztán a grófi szülők egy névtelen levél nagyon kinosan lepte meg.

Az ismeretlen jóakaró elárulta, hogy a fiatal ur egy kis bécsi szállóban lakik teljes visszavonultságban, ahonnan áruhában sűrűn látogat el színházi ideáljához.

A legkellemetlenebb a dologban az volt, hogy ez a hír igaznak bizonyult. A grófocska hiába érvelt avval, hogy ő hetek óta kénytelen volt a legabszolútbb visszavonultságban élni, a szülőket nem tudta meghatni.

Most már adtak melléje egy megbízható utitársat és elküldötték — a változatos ság kedvéért — délre. A derék ifju kíséreléjével együtt most vaiahol a Rivierán mulat, de — és itt következnek a titokzatos levelek — északról még mindig érkeznek a szebbnél-szebb leírásokkal telített, rajongó tónusban megirt levelek.

A fiatal grófnak nem állott módjában, hogy a titkos kéznél lerendelje a további leveleket és így megeshetik, hogy a grófi szülők, míg a fiuk Nizzában jól érzi magát és izzad, — az északi sarkról veszik levelét.

Ugy hisszük, hogy a titkos kéz a Cook féle körutazási jeggyel még mindig utazik északon és — potyán.

KÖZGAZDASÁG.

Állattenyésztésünk egyik baja.

A nyugatról importált szarvasmarhák, az angol hus-sertések hova tovább nagyobb tért foglalnak hazánkban. S annak dacára még ma sem vagyunk tisztában azzal, hogy tulajdonképen melyik szarvasmarha fajta is a leghasznosabb az importáltak közül, azért mert az ugyanazon fajtát tenyésztő gazdák nyilatkozata, tapasztalata is eltérő. Kétséget sem szenved, hogy a talaji és égalji visnyok vidékenként eltérők lévén, más és más tapasztalatokra vezetnek a tenyésztőket; e különböző, sokszor homlokegyenest ellenkező eredményeknek mégis legáltalánosabb oka az, hogy az a pirostarka vagy borzderes szarvasmarha hazájában sokkal jobb takarmányozáshoz volt szokva, mint a minőben Magyarország a legtöbb helyt részesül.

Erotakarmányért pénzt a magyar gazda nem igen ad, de a mellett arról sem gondoskodik, hogy elegendő és jó minőségű szálas takarmánya legyen. Vajjon hány gazdaság van az országban, a hol a takarmány, a jó minőségű széna, lóhera, luczerna bővében van. Nagyon sok bizony nincs, a legtöbb helyt már a tél kezdetén nagyon takarékoskodnak a szénával, szalmával pótolván azt részben.

Bátran elmondhatjuk, hogy állattenyésztésünk egyik legnagyobb baja, hogy nem rendelkezünk elegendő mennyiségű takarmánnyal, a minek következtében különösen a szarvasmarha lassabban fejlődik, későbbben válik értékesíthetővé s akkor sem kapunk érte olyan árat, mint a minőt kapunk volna jobb tartás mellett talán egy fél évvel vagy egy évvel is korábban.

E körülménynek egyik oka, hogy ország-szerte általában véve kevés takarmányt

termesztünk, hogy az utóbbi 10 év alatt a rétterület körülbelül 100,000 hektárral megapadt; a másik pedig, hogy réteink termésképessége nem kielégítő, mert azokat semmi nemű ápolásban nem részesítjük. Így pl. 1894 ben a rétek átlagos termése — ország-szerte — hektáronként 23'99 mm. volt, holott pl. Németországban ugyanakkor 32. 1 mm. sőt Horvát-Szlavonországban is 27'96 mm. volt.

Ezen mindenestre segíteni kell, az által, hogy a szántó-területen is több takarmánynövényt termeszünk, a rétek termőképességét is boronálás, tárgyaléveli megöntözés, kainit és egyéb megfelelő műtrágyák felhiteése által fokozzuk. Különösen a rétek termőképességének fokozása nagyfontosságú dolog volna, mert ilyenképen több takarmányt termeszthetnénk a nélkül, hogy ezért több szántóföld-területet kellene lefoglalnunk.

E csekély fáradság bőven adná meg jutalmát az állatállomány intenzívebb fejlődésében; minek folytán azok hamarabb válnának piaczképessé, hamarabb forogna a bennük fekvő tőke s így okvetlenül nagyobb hasznot mutatna gazdaságunk ezen nagyfontosságú ága.

Fővárosi divatlevél.

— A Divat Újságból. —

A divat.

A napokban olvastam valamelyik német divatlapban, hogy semmi sem oly nehéz, mint egyszerű ruhában elegánsnak lenni. Mondhatom, hogy ebben egyáltalán nem osztom német kollégám véleményét. Szerintem sokkal ritkábban vét az elegancia ellen, a ki egyszerűen öltözködik, mint az, a ki szeret cifrázkodni. Mert szerintem a divat által nemcsak megengedett, de ugyszólván megkövetelt sok remek holmi közül, annak, a ki szereti a díszeset és módja is van bnnne, sokkal nehezebb az elegancia szabályait megtartani és nehezebb megállni, hogy többet és többfélét ne vegyen magára, mint a mennyi az eleganciával megfér. Mert van-e esábitóbb valami asszonyokra nézve, mint a suhogó selyem, a patyolatok batiszt, a lengo grenadin, a felhős mousseline, a csipke, szalag, fodor, bodor és virág? Virág a kalapon, virág az övön, virág a kézben, virág a napernyőn és csipke, csipke és csipke mindenütt. Belevarrva, rátéve, simán, sorban, elszórtan, minden elképzelhető módjában az elkészítésnek. A francia varrónők valóságos poéták a ruha díszítésben és az egész világ tőlük iparkodik tanulni — fájdalom, néha több igyekezettel, mint tehetséggel.

A bökkenő reánk nézve ép abban rejlik, hogy a divat terén a francziak uralkodnak most is és örökké is ők fognak, mi meg a helyett, hogy a tőlük elfogadott divatot egy kissé a magunk éghajlatához és kiváltképen a magunk természetéhez alakítanók, csak öltözködünk vakon, úgy, a hogy tőlük látjuk. Még a felsőbb régiók csak hagyják. Azoknak módjukban van lehetetlenül hosszú ruhájukban (a divat kívánalma szerint a szoknya elől is két 4 cm. szélességben a földön fekszik) szintén jární, a poros utozák és terek kikerülésével. De mit szóljunk a vagyonos, de nem gazdag uriosztályhoz, a ki gyalogsztában hurezolja meg ruháját a rosszul söprött utezakon; de sőt látni olyan balga asszonyokat és leányokat hosszú ruhában páváskodni, a kiknek nem telik egy-két ruhánál több egy évadra és mégis a párisi divatnak megfelelően akarnak öltözködni, mindjárt az első egy-két fölvetelnél piszkosra hurezolják szoknyaikat, aztán nyugodtan viselik tovább piszkosan. Már pedig az elegancia első fölitéle a makulátlan tisztaság. Lehet a szövet drága, a dísz értékes, a forma divatos, ha egyszer a ruha piszkos, vége van, elegáns asszony nem veheti föl többé.

Én tehát azt ajánlanám mindenkinek, hogy a mikor a városban dolgait, bevásárlásait végzi, járjon angolosan egyszerű ruhában és kalapban. A mikor látogatásokat tesz, öltözködjék.

diszesebben, de ekkor menjen kocsin, nehogy porosan, gyűröttén érkezék valahova. Ha délutáni korzóra, Margitszigetre, vagy egyéb parádés sétahelyre megy magát mutogatni, akkor is diszesebb lehet a ruhája, de ott is nagy gondja legyen rá, hogy ne úgy kerüljön le a mi ádáz villamosainkról (ha kocsi nem telnék), mintha az ágy alól húzták volna ki.

Kirándulásra, akár hajón, akár vasuton a hegyek közé, ismét csak egy takaros rövid mosó-, piké- vagy angol könnyű kelmeszoknya járja, hozzá selyem- vagy batiztbluz, évad szerint. Egyszerű kalap, jó boternyő, erős keztyű és cipő. A bluz fölé egy kabát vagy gallér, vagy ha ezeknek a czipelésétől melegben irtóznánk, egy finom angol plaid, a melyet kis szíjon az övünkre akaszthatunk.

Baba-ruha.

Nyáron nem lehet más, csak könnyű, szelős és lehető világos. A levegő, szél és nap egyaránt hozzáférjen kicsinyeink patyolat testéhez. Szobában csak a legzordabb, csunya időben tűrjük meg őket, ekkor is nyitott ablak mellett. A nyáron levegőn edzett gyermek könnyebben bírja azt a csuf, hosszú városi telet. A hidegvizzel való edzésnek is nyáron az ideje. A hol patak, folyó vagy tó mellett nyaralhatunk, ott lehetőleg minden nap fürdők a gyermek. Még 15—16 R. fokos vízben is megfürdhetnek, de persze ebben nem maradhat benn annyi ideig, mint a 20—22 fokosban. Egyáltalán nagyon rossz szokás a kicsiket sokáig a vízben hagyni. Öt-tíz percz untig elég. Ezt kövesse jó ledörzsölés puha, vastag törülközővel, hideg napokon egy pohár meleg tej és gyors mozgás. Didergésre soha sem szabad a gyermeknek megfürdnie a hideg fürdőben, ezzel végtelen és kiszámíthatatlan kárt teszünk benne. A gyermek a helyett, hogy erősödnék, csak gyöngül és szegényebb vérünek kerül haza, mint a milyennek nyaralni vittük. Erre tehát nagyon vigyázzunk. *Ida.*

A kísérlet vége.

Ha az asszony már öregebb lett, ki van téve az öregséggel járó voszedelmeknek. Mindenféle természetű baj bántja ilyenkor a szervezetét s azért szükséges, hogy erős és ellenállásra képes legyen. Kell, hogy a vér tiszta legyen, szervezetében minden rendszeresen működjék, hogy minden bajt szerencsésen elkerüljön. De fájdalom, közülsok sok gyöngö, kedvezőtlen egészségi. Némelyek folyton betegeskedtek, másokat a sok gyermek és a gond viselt meg. Nem szabad addig várni, míg a baj komolyabb lesz, hanem előrelátással oda kell törekedni, hogy bármi áron is erőt gyűjtsön és így a betegség le ne verje a lábáról.

Bacqué ur, ki földbirtokos Sénestisben (Mas-d'Agénais, Lot-et-Garonne), beszéli nekünk negyvenöt éves anyjának esetét, ki különféle rosszulletek után komolyan meg-

molyan megbetegedett. Aggódott anyjának betegsége miatt s így a Pink-pilula legjobb és legelterjedtebb vér-regenátor használatát kezdte meg vele. S így ő is elérte azt az eredményt, a mit már mások is elértek a vér-szegénység-nél, általános

gyengeségnél, lánál, gyulladásnál, szervi idegbajoknál; szóval anyja teljesen egészséges lett.

— Anyám, írja ő, nagyon beteg lett, nagy gyengeség vett rajta erőt, minék következménye gyakori ideges roham lett, a mi teljesen elgyöngítette. A Pink-pilulát kezdte használni s hat doboz után boldogan láttam, hogy régi egészsége visszatér. Ujra megkezdte szokott munkásságát és azóta semmi se zavarja egészségét.

A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy doboz ára 3 Korona 50 fillér és hat doboz 18 Korona. Magyarországi főraktár **Török József** gyógyszerárban, Budapest, Király-utca 12.

REGÉNY.

A világ szive.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: **Krampera János.**

(Folytatás.)

7.

Még egy más valamit is hallottam. Nevezetesen, hogy egy tehér ember, egy angol — a milyen még eddig nem volt erre felé — jött a faluba körül-belül hat hónap előtt s egy részvénytársaság érdekében néhány régi ezüstbánya kiaknázásával volt elfoglalva. — Feladata nem volt könnyű, mert a szomszédos mexikói földbirtokosok féltékeny szemmel néztek rá s haragudtak hogy embereinek méltányos bért fizet és szerették volna, ha az indiánokat eltilthatják a bányáiban való munkától.

Annak a helynek benszüllötti hétfőn reggeltől szombat estig igen derék és szorgalmas nép voltak, de volt egy nagy hibájuk, szombaton este ugyanis nagy részük nem tudott el lenni a nélkül, hogy le ne igya magát mescal-tól, mely nem egyéb aloe gyökérből készített szesz. Ilyenkor aztán mintha csak kicserélték volna őket, — leginkább asszonyok miatt — ádáz czivódásokba elegyedtek, melynek vége akárhányszor vérontás lett.

Ugy esett, hogy Cumarvoba való érkezésem éjjelen ugyancsak ilyen czivódás tört ki közöttük. Eredményét megláttam másnap reggel, mikor kimentem sétálni. Az utcza közepén, egy ház árnyékában két halott feküdt. Egy csinos, de máskülönből durczás és nem valami megindult magatartású indián lány szorgoskodott az egyik test körül, hogy egy serape-val (puha kendő-fajta) begöngyölné, a másik holttest azonban elhagyatva feküdt ott s egynehány, a ruházatán levő folt nem hagyott fenn kétséget az iránt, hogy mily módon jutott oda. — A küszöbön egy harmadik férfi ült. Feje és arca csunyan meg volt sebesítve, a falu borbélyja és egyedüli orvosa pedig ott próbálgatta egy csorba ollóval, ha le tudná nyírni a haját, hogy aztán sebeit bekötözhesse.

A látvány rettenetes volt, de nem kellett valami különös érdeklődést, hiszen egy indián élete igen olesó s azokban az időkben Mexikóban erőszakos halál még közönségesebb dolog volt, mint mostanság.

Az utcza tulsó felén egy vén asszony alkudozott a járókelőkkel narancsai felett, néhány gyerek pedig kurjantással és dobálással igyekezett hurokra keríteni egy, a térségen kóborló disznót.

— Mi történt itt, sennor, — kérdém a borbélyt.

— Ugy hiszem, Don Ignatiohoz van szerencsém, — kérdé a kis ember s abba hagyva munkáját, jelt adott kezével, hogy bármily igénytelen különben, mégis tagja a „Szivrend” testvéreinek.

— Mindjárt gondoltam, — szolt, a mint — válaszoló jelt megadtam, — hallottuk már, hogy eljön meglátogatni minket s nagyon megörültem neki, mert mondhatom, beleuntam, hogy sebeket köztöggessék s ön talán majd talál módot rá, hogy végét vessen ennek a folytonos verekedésnek. Ez a nő volt különben oka az egésznek sennor s ezek itt nem az első, a kiknek halálát okozta, szolt s rámutatott a lányra, ki épen a holttestet göngyölgette be valami takarófelébe.

Ennek hallatára erőt vett rajtam a harag. Oda mentem a lányhoz s megszólítottam: Ez a te műved, asszony, mondd csak, nem félsz?

— Ugyan már miért? — felelé. Tehetek én róla, hogy csinos vagyok s a férfiak késsre mennek miattam? De meg kicsoda maga, hogy itt engem faggat, vajjon félek-e?

— Ostoba! — kiáltott rá a borbély

a küszöbről, — így beszélsz a Sziv Urához?

A lány darab ideig hallgatott. — Miért ne, — szolt aztán, — hát uram ő én nekem?

— Hallgass leány! — szólék rá, — ezek itt nem az egyedüliek, a kik már elpusztultak te miattad.

— Honnan tudja az ur ezt? — válaszolt. — Különbben is mi szüksége van a kérdészetésre? Ha csakugyan maga a Sziv Ura, boszorkányszeme kell hogy legyen s olvashat a titokban, a nélkül, hogy felfedezné őket valaki.

— Te vagy az, asszony — szólék — a kinek boszorkányszemed van, mint minden nemedbélinek. De most jól eszedbe vedd azt, a mit mondok: Elhagyod ezt a vidéket s be nem teszed ide a lábadat többé, mert ha igen, halálnak halálával halsz meg. Az is jusson eszedbe, hogy ha csak egy férfit is ér még valaha baj te miattad, akárhová mégysz is, meg fogom tudni és sujtoló kezem elérend mindenütt.

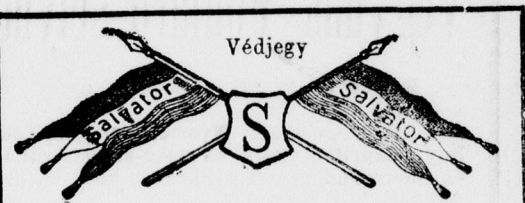
— Akárki vagy is, nem vagy a kormányzó s nincs jogod, hogy megölessél engem, — szolt, palástolni próbálván a fekete szemébe lopódzott félelmet.

— Nem, asszony, én a kormányzó nem vagyok, de népem felett nagyobb hatalmam van, mint a kormányzónak. Ha nem hiszed, kérdezd meg csak ettől az orvostól s ő majd megmondja neked, hogy engem feltétlen engedelmesség illet meg, még olyanok részéről is, akik soha sem láttak. Ha én egyszer azt mondom, hogy meg kell halnod, így vagy amugy, de meg fogsz halni, mert az én ítéletem lesz rajtad. Talán a mélységbe zuhansz, talán forrolázt kapsz, talán vízbe fulladsz, de meg nem menekülsz.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR*).

Védjegy
Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,

a Lithion-forrás

Salvator

kitünő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyvíz és diaetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseizgatási tünetekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás Igazgatósa Eperjesen.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

NYILT-TÉR.

Hangok a közönség köréből.

Köszönőirat Amerikából.

(Eredetiből magyarra fordítva.)

Tek. **Wilhelm Ferencz** gyógyszerész urnak
Neunkirchen. Alsó Ausztria.
New-York 18/V. 98.

Jó uram!

1895. november 12-én oly foku rheumatis-
must kaptam, hogy kénytelen voltam ágyba fe-
küdni. Nyolcz hónapig feküdtem egy helyben
a nélkül, hogy megmozdulhattam volna. Test-
súlyom 175 lbs-ról 130 lbs-re ment vissza, jeléül
ama borzasztó fájdalmaknak, melyeken évente
átmentem. Kipróbáltam mindenféle gyógymódot,
amit valaki csak valaha használt s melyet az
orvosok kitaláltak, egészen a villamos török für-
dőig, de azért annyira nem érzem magam jobban,
hogy legutolsó kezelő orvosom nem akart többé
tőlem díjazást elfogadni, miután nem tudott rajtam
cseppet sem segíteni. Idők multával találkoztam egy
barátommal, ki figyelmeztetett engem a **Wilhelm-
féle oszuz és köszvényellenes vértisztító theájára**
mint ami csalahatatlan szer a rheuma ellen. En
elmondtam neki, hogy mennyi mindent megpró-
báltam már s kevésbé bizom ezen theában is. Úgy
tetszik, hogy a sors keze működött abban, hogy
én önnek írjak s hogy éreztem, melyeket a legutolsó
3 évben átéltem. De most ez nem háborogtet többé
engem s ezen pillanatban úgy érzem magam, mint
aki újjászületett s nem tudok a világnak nagyobb
kincsét a **Wilhelm-féle oszuz és köszvényellenes
vértisztító theánál**. Kérem önt uram, legyen szives
a Wilhelm-féle oszuz és köszvényellenes theából
nekem 12 csomaggal küldeni. Önnek a legfőbb
egészséget s hosszú életet kívánva vagyok őszinte
tisztelője **Gordon M. József** 179. orchard st. New-
York. Egyesült-Államok. Kapható minden gyógy-
szertárban. Debreczenben **Tóth Béla** gyógy-
szerésznél.

Vegyünk Foulard-selymet!

Kérjen ön mintát tavaszi és nyári ujdonságainkból.

Különlegesség: **Nyomott selyem-Foulard, Raye, Cadrille, nyers- és mosó-selyem** ruháknak és blousoknak, méterenként 1 kor. 20 fillértől feljebb.

Ausztria és Magyarországon közvetlen magánfeleknek adunk el és a kiválasztott selyem-szöveikeket vám- és bérmentesen a lakásra küldjük.

Schweizer & Co. Luzern
(Schweiz) selyemszövet-kivitel.

Eladó
mütyölgyfák.

900 szál

tölgyfa, nyárfa, vargafa

s jó minőségű

vágott cser

eladók.

Értekezhetni: III., Honvéd-ut 62.

A „**Debreczeni szőlő- és bor-
termelő szövetkezet**“ igazgató-
sága, 1899. évi saját termésű
kitünő

asztali borait

a kisebb fogyasztók részére is hozzá-
férhetővé óhajtván tenni, elhatározta,
hogy a míg a készlet tart **60—100**
litere mennyiségekben is forgalomba
hozza.

A szövetkezetnek a kicsinybeni el-
adásra is vannak hordói, amelyek a
vevőnek a bekerülési árban rendel-
kezésre állnak.

A **fajborok** minőség szerint különböző
árúak. Árjegyzékkel szívesen szolgál a szö-
vetkezet irodája (**Piacz-utca 9. sz.**),
hová a megrendelések is intézendők.

A megrendelt bor átvehető
minden hétfőn és pénteken délelőtt 11 óráig.

Máskor a pince nincs nyitva.

Több mint
50 év óta sikerrel használtatik!

Az eszéki
arczkenőcs
és eszéki
SALVATOR-szappan
eltávolítja a szeplőt,
májfoltot és a bőr összes
tisztatlanságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C.

Salvator-gyógytárából

Eszéken felsőváros.

1 tégely eszéki arczkenőcs ára — kor. 70 fillér
1 drb Salvator-szappan " 1 " "
1 tégely kézi paszta " 1 " 20 "
Lyoni rizspor kis doboz 1 kor., nagy doboz 2 kor.

Figyelmeztetés!

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatré-
szektől és megfelelnek tökéletesen a 71012. sz.
B. m. rendeletnek.

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg be-
iktatott védjeggyel el vannak látva és kérik
a t. közönség csakis **DIENES-féle** eszéki kenő-
csöt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapestben:

Török József ur gyógyszerházában

VI., Király-utca 12. sz.

Melyik a legjobb szépitő folyadék?

MOLLITERGIN

mely puhává, fehérré, üdévé
teszi az arcz és kéz bőrét, nem
zsíroz s teljesen ártalmatlan.

Hatása meglepően gyors.

Kapható: **MHALOVITS I.**
a „Kigyó“-hoz cz.
GYÓGYSZERTÁRÁBAN
DEBRECZENBEN.

Egy üveg ára 1 korona.

Lubló-gyógyfürdő

Szénsavas vasas (pe-sgő) és mérfürdők.

Vasas források, felette dúsak szénsavban.

Ivó, fürdő és területi gyógymód

kitünő sikert, vérszegénységnél, súlyos betegségek, testi és szellemi túleröltetés után, különösen
pedig **női bajoknál**.

Pormentes védett fekvés (556 m.). Kiterjedt fenyveserdők között kényelmes lakások és
kitünő ellátás mérsékelt árak mellett.

Állandó fürdőorvos: **Dr. Platzer Sándor** volt egyet. klinikai tanársegéd, budapesti nőgyógyász.A vendéglő **Kolaeszkofszky J.** vezetése alatt áll.

Posta- és távirdaállomás (Lubló-fürdő). Zónajegyek.

Vasuti állomás Lubotin—Lublófürdő.

Elő- és utósaisonban tetemes árkedvezmény, lakás, fürdők és étkezésnél.

Az ásványviz (Amália-forrás) friss töltésben kapható a forrás kezelőségénél és minden
nagyobb ásványviz kereskedésben.

Képes prospektust küld és bővebb fölvilágosítással szolgál

az uradalmi fürdőgondnokság

(Lublófürdőn, Szepes-megye.)

NB. Az ásványviz eladására elárusítók kerestetnek.